

Posudek na diplomovou práci Lucie Navrátilové
na téma
Duden Universalwörterbuch und das Übersetzungswörterbuch Deutsch-Tschechisch von Hugo Siebenschein.
Synopsen von Wörterbuchartikeln unter dem metasprachlichen Aspekt.
ÚGS FF UK. 161 stran

1. Koncepce práce

Práce si klade za cíl analyzovat již zpracovaná hesla pro Velký německo-český slovník vznikající na ÚGS FF UK, a to hned z několika aspektů jejich zpracování v DUW a Siebenscheinově slovníku. Zkoumá se přítomnost lexému, počet významů, stylistické značení, jakož i příslušnost lexému ke konkrétní terminologii. (Toto rozdělení – styl a příslušnost k odbornému jazyku - ale není podepřeno argumentací, viz str. 8.) Velmi pracná, ale též velmi užitečná tabulka shrnující tyto informace u 713 lexémů tvoří praktickou část práce. Zvýrazněny jsou diference, na něž autorka navazuje v krátkých komentářích.

2. Obsahová stránka

Práce vykazuje jak užitečné postřehy (např. vydělení významu u *übertragen* na ²**über|tra|gen** <Adj.> (österr.): *abgetragen*; *gebraucht*: -e Kleidung; etw. ü. kaufen.), které pro cizího uživatele znamenají překážku (chybí odkaz na sloveso, jehož participia nesou různé významy podle členění významů dílčích), není je ale třeba dramatizovat proto, že se jedná o jednojazyčný slovník, který má právo postupovat jinak. Konstatovanou rozdílnost zpracování mezi oběma díly při tvorbě nového dvojjazyčného slovníku zužitkovat lze, a to autorka pominula. Pouze konstatuje problém, i když podnětných rozdílností našla celou řadu, ale nevyvodila z toho důsledky.

Přestože porovnávaná hesla byla zčásti substantivní kompozita, nebyl postoj ke kompozitům zobecněn, autorka napátrala po problému s jejich inventarizací vzhledem k funkci obou slovníků.

Slovníková stať jako text je lákavé téma, jež lze pojednávat různými způsoby. Autorka si odnesla ze Soukupova článku sice inspiraci a aplikovala jeho postupy při konstrukci textu individuálního na základě kondenzátu s přísnou strukturou (strukturace a výstavba textu *top-down vs. bottom-up*), ale vychází pouze z encyklopedických informací v ESC, a ne z díla Daneše samotného, přestože se na něj odvolává. Opět chybí zevrubnější doporučení pro konstrukci dokonaleji strukturované heslové statě.

3. Formální stránka

Resumé je uvedeno jako první, ale závěrečná kapitola *Schlussbetrachtung* by měla být výstižnější a přesnější. To prozrazuje spěch a absenci konkluzí u dílčích částí práce. Chyba v angl. překladu názvu (**Synopsi*) není ojedinělá, najdeme i *Filozofocká* na vnitř. titulní straně. Chybí bibliografické údaje hned u Soukup, Daniel, na str. 17 v pozn., nedostatečně zpracovaná a chudá je i bibliografie.

Formální stránka koresponduje bohužel i se stránkou obsahovou v tom negativním ohledu a svědčí o nepřesném myšlení, při němž autorka dost laxně užívala odborných výrazů: nepečlivě se užívá terminologizovaných *Bedeutung*, *Bezeichnung*, ne tak často natrefíme na *Äquivalent*, stále se vyskytuje jen WORT, a nikdy Lexem, i když by to bylo užitečné, hovoří-li se o variabilitě. Formulace nejsou doloženy příkladem (str. 7). chybí odkaz na problém s ekvivalentací – nelze naivně komentovat nesouměrnost jednojazyčných a překladových slovníků. Šlo postupovat trochu pečlivěji a odkázat alespoň na autoritativní pramen. Chybí zdůvodnění. Hned na str. 7

Tee

dole: Výrok „*das S bietet wesentlich weniger Übersetzungsmöglichkeiten als das DUW*“ přece nelze brát vážně, jde o nedbalost formulace! Dalších nedůsledností je dost, vyznačila jsem je výběrově v textu. Prosím, aby se alespoň ty, jež zde zmiňuji, autorka práce pokusila při obhajobě napravit. Při obhajobě by měla uvést některá konkrétní doporučení pro lepší strukturaci heslové statě na jednom příkladě.

Dále se chybuje v užití adjektiv *unterschiedlich* a *verschieden*. Frekvence sloves *ausdrücken*, *bilden*, *vorstellen* a *bezeichnen* svědčí o dost jednoduché němčině, kde je řada chyb: auf *dieser Art und Weise, užití *als* místo *wie* na str. 10, *der Termin (str. 11), *den Text folgen atd. atd.

Závěr:

Těchto několik poznámek k textu práce prozrazuje její nedostatky, ocenit se musí ale píše, s níž diplomandka podnikala své kvantitativně bohaté synopse a analýzy, i když příliš nepátrala po jejich teoretickém ukotvení. Práci by bylo prospělo jedno klidné přečtení. Přes výhrady doporučuji práci k obhajobě.

Praha dne 14. září 2007

PhDr. Marie Vachková, Ph. D.